

16/12/18

לכבוד :

חברי ועדת החקירה הפרלמנטרית
להתנהלות המערכת הפיננסית בהסדרי אשראי
ללוויים עסקיים גדולים

הנדון: עמדת הארגונים החברתיים - הצעות למסקנות ולצעדי תיקון נדרשים

נכבדינו שלום רב,

הארגונים החברתיים מלוויים מקרוב את הטיפול בכשלים בשוקי הבנקאות והפיננסים, עוד זמן רב טרם הקמת הועדה, ואף היו כח מניע להקמת ועדת החקירה.

הפגנה של לובי 99, ישראל 2050, צדק פיננסי לקראת הסכם הנושים עם פישמן. מקור: דהמרקר

ועדת החקירה הצליחה באופן מעורר הערכה - למרות חוסר שיתוף פעולה מצד המערכת הפיננסית וחלק מהרגולטורים עובדי הציבור - להוביל לגילויים כבדי משקל. הובהר שהמערכת הפיננסית אימצה פרקטיקות פסולות של הקצאת האשראי במשק למקורבים ולא למוכשרים או לראויים, ושהדברים התרחשו בלא מפריע משך עשור ויותר תחת עינם הפקוחה כביכול של גורמי הפיקוח. בנוסף לנושא המוצהר שעליו שקדה הוועדה, הרי תוך כדי הדיונים הוברר, שהרגולטורים האמונים על שמירת כספנו מטפלים באופן "רד" ביותר במוסדות הפיננסיים, ואינם מבצעים פיקוח יעיל בתחומים רבים וקריטיים. כל רגולטור מסיבותיו שלו, אך עולה על כולם הפיקוח על הבנקים, שהפך לרגולטור השבוי בידי מפוקחיו. השורה התחתונה היא שהמערכת הפיננסית מתנהלת ללא בקרה יעילה, למרות כשלים רבים שפוגעים בציבור הרחב. כספי הציבור הינם הפקר, וכל הרגולטורים אינם מצליחים להגן בצורה אפקטיבית על האינטרס הציבורי.

כעת הגיע זמן התיקון, וברצוננו להציע את הצעדים הנדרשים:

הפטרון	הבעיה	סעיף במסמך
שינוי חקיקה שיאזן בין הסודיות הבנקאית לאינטרס הציבורי. במקרים מסויימים שייקבעו, לא תחול סודיות בנקאית	ה"סודיות הבנקאית" משמשת מסתור לכשלים	1
הקמת ועדת משנה קבועה לועדת הכלכלה, שתעקוב באופן שוטף אחרי התנהלות הרגולטורים הפיננסיים מול המפוקחים	הרגולציה הפיננסית אינה יעילה, מקלה על המפוקחים במקרים של כשלי משטר תאגידי	2
חיזוק סמכויות החקירה של הפיקוח, בד בבד עם חובת דיווח לגורמי בקרה חיצוניים לאחר שנתיים, במידה ולא חל שיפור, בחינה האם להוציא סמכויות מהפיקוח ולהעביר לרשות נפרדת, חיצונית לבנק ישראל	הפיקוח על הבנקים הוא רגולטור שבו	3
חיזוק סמכויות החקירה של רשות ההון, הקמת אגף פיקוח מוסדיים ברשות ההון, שיגדיר תבחינים להלוואות והשקעות שניתנות משיקולים זרים לאחר שנתיים, בחינה אם נדרשים צעדים נוספים	רשות שוק ההון לא מפקחת ומבקרת על השקעת כספי הפנסיה והביטוח. בעל שליטה בגוף מוסדי יכול לחלק את הכסף כראות עיניו	4
הכרזה מיידית על הבנקים הגדולים כקבוצת ריכוז, ביצוע מחקרים לבדיקת כוח השוק של פועלים ולאומי בתחומים שונים, והמלצה על צעדים להגברת התחרות תוך 3 חודשים	רשות ההגבלים העסקיים פסיבית למרות קביעתה שיש ריכוזיות וחוסר תחרות בשוק הבנקאות	5
אישורי הלוואות מגוף פיננסי ייבדקו גם בדיעבד, לאחר שנותן הלוואה עבר להיות מועסק אצל הלווה. חובת צינון רגולטורית של 3 שנים	פוטנציאל לניגודי עניינים בתמורה עתידית. אישור הלוואה או פיקוח רופף בתמורה למשרה מתגמלת בעתיד	6

1. הבעיה - ה"סודיות הבנקאית" משמשת מסתור לכשלים.

הפתרון - שינוי חקיקה והסרת חומת הסודיות במקרים שבהם האינטרס הציבורי גובר

אנו מעריכים שלאחר שחברי הועדה חשו כיצד שאלותיהם מתנפצות על חומת "סודיות בנקאית", אין צורך להכביר מילים על חשיבות יכולת הפיקוח והבקרה על פעולות הרגולטור המופקד על המערכת הבנקאית מצד גורמים ציבוריים ואזרחיים, ושכיום יכולת זו היא תיאורטית בלבד. שיתוף הפעולה של הפיקוח על הבנקים היה למעשה חוסר שיתוף פעולה תוך מראית עין של שיתוף פעולה, דבר מטריד ביותר. **הפיקוח על הבנקים** בחר באיזה מידע לשתף או להסתיר מהכנסת, תוך הצגת מידע שמציג אותו באור חיובי אותו והסתרת מידע אחר. גם שאלות רבות שנשאל **המפקח על שוק ההון הביטוח והפנסיה** בהתייחס ללווים גדולים, נותרו ללא מענה, חלקן עקב אותה "סודיות בנקאית" וחלקן פשוט מכיוון שרשות ההון לא שמרה את המידע.

יש לקבוע בחוק קריטריונים ברורים שיאפשרו פיקוח ציבורי על המערכת הפיננסית:

סודיות הלקוחות המעורבים	מהות הפרסום לציבור	סיווג	החלטת הגורם המפקח
לא תישמר, האינטרס הציבורי גובר	כלל הפרטים הנוגעים למקרה, כולל שמות המעורבים במוסד הפיננסי, פרטי הלקוחות, שם המוסד הפיננסי, הסנקציות שהוטלו	אירוע מדרג א'	הטלת סנקציות אישיות/ העברת נושא משרה מתפקידו/ המלצה למשטרה לחקור
תישמר	הסנקציה שהוטלה על המוסד הפיננסי ופרטים כלליים של המקרה	אירוע מדרג ב'	סנקציות על המוסד הפיננסי
תישמר	שם המוסד הפיננסי, הנוהל שהופר, צעדי התיקון	אירוע מדרג ג'	יש הפרת נוהל רגולטורי אך לא יוטלו סנקציות

א. אירוע מדרג א'- בכשלים חמורים שהובילו לסנקציות אישיות/ העברת נושא משרה מתפקידו/ העברה למשטרה, יפורסמו בגלוי כל הפרטים הנוגעים למקרה, כולל שם המוסד הפיננסי, שם נושא המשרה, פרטים אודות המקרה. אם לקוח היה מעורב אקטיבית באירוע חמור מדרג א', יאבד הלקוח את זכותו לסודיות בנקאית. לצורך הבהרת מעורבות אקטיבית של לקוח - אם לקוח העניק לנותן אשראי טובת הנאה או גרם לנושא משרה לפעול בניגוד לאינטרס של המוסד הפיננסי, אז הלקוח יאבד את זכותו לסודיות בנקאית. לעומת זאת אם מוסד פיננסי מעל בכספי לקוח, כיוון שהלקוח לא לקח חלק אקטיבי במעילה סודיות הלקוח תישמר.

ב. אירוע מדרג ב' - בכשלים פחות חמורים, שהובילו רק לסנקציות על המוסד הפיננסי, ואשר אין בהם מימד פלילי או כשל חמור של נושא משרה, תפורסם רק הסנקציה שהוטלה על המוסד הפיננסי ופרטים כלליים אודות המקרה. אם לקוח היה מעורב באירוע חמור מדרג ב', תישמר זכות הלקוח לסודיות בנקאית.

ג. אירוע מדרג ג' - כל הפרה של נוהל רגולטורי שבה החליט הגורם המפקח לא להטיל סנקציות כלשהן, תסווג כאירוע מדרג ג'. במקרים אלו תימסר לציבור הודעה שתכלול את שם המוסד הפיננסי, הנוהל שהופר, וצעדי התיקון שבגינם החליט הגורם המפקח לא להטיל סנקציות.

2. הבעיה - רגולציה לא יעילה ומקלה על המפוקחים.

הפתרון - הקמת ועדת משנה קבועה של ו.הכלכלה בעלת סמכויות לבחינת יעילות הרגולטורים

כפי שנוכחנו בדיוני הועדה, הרגולציה אינה יעילה בהיבט תיקון כשלי משטר תאגידי בגופים המפוקחים. האשראי ללווים גדולים ניתן משך שנות דור, מינויים לא ראויים נפוצים בגופים הפיננסיים, וזאת בידיעת הרגולטורים ששלו במניעתם. מסיבות שונות הרגולטורים נמנעים מביצוע פעולות אפקטיביות, ולכן נדרש דיווח לגורם ציבורי שיוכל להציף כשלים רגולטוריים. הדבר יבוצע תוך שמירה על עצמאות הרגולטורים ושיקול דעתם, אולם יוגדרו מקרים מסויימים בהם שיקול דעתם יהיה נתון לבחינה ציבורית. תוקם ועדת משנה קבועה של ועדת הכלכלה, אשר תפקח על הרגולטורים הפיננסיים. הועדה תהיה זכאית לקבל לידיה כל מידע מהרגולטורים הפיננסיים, הועדה תפעל הן להגברת השקיפות והן להגברת האפקטיביות של המשטר התאגידי במוסדות המפוקחים.

לצורך כך, הועדה תקבל מהרגולטורים מספר סוגי מידע שמאפשרים בחינה של אפקטיביות הפיקוח:

א. דוחות ביקורת בהם אותרו כשלים, שיאפשרו לועדה להבין את השיקולים שבצעדי התיקון שנקט הרגולטור. לאחר שקיבלה מידע על כשל ספציפי, תוכל הועדה לברר עם הרגולטור מדוע הוחלט לנקוט בצעדים מסויימים אך לא בצעדים אחרים. בכל מקרה בו תחליט הועדה לקיים הליך בירור, הליך הבירור יהיה פומבי וגלוי לציבור. פעולה זו תאפשר מניעה של מקרים כגון ההלוואות לפישמן, בהן למרות כשלים רבי שנים מצד הבנקים, ולמרות שבידי הפיקוח היו דוחות ביקורת בנושא, הפיקוח הסתפק בצעדים לא אפקטיביים כמו יצירת נהלים חדשים בלא להטיל אחריות על אף בנקאי. אלמלא צעדי הפיקוח היו לא אפקטיביים ההלוואות לא היו נמשכות משך 20 שנה.

ב. רשימת מינויים חריגים שאושרו על ידי הרגולטור על אף קיומם של דוחות ביקורת הנוגעים לתפקודו של נושא המשרה או למעורבותו של נושא המשרה בכשלי משטר תאגידי. לדוגמה, מינוי של ציון קינן למנכ"ל בנק למרות ביקורת של הפיקוח על הבנקים בעניינו, מינויו של משה וידמן ליו"ר בנק למרות מעורבותו בפרשת הסיוע להלבנת ההון בארה"ב. שליטתו של שלמה אליהו בחברת ביטוח למרות הסתבכותו עם רשות המיסים. במקרים אלו תהיה הועדה רשאית לקיים הליך פומבי בו יתברר תפקודו של המועמד והסיבות שבעטיין הרגולטור מאשר למרות זאת את המינוי.

ג. הועדה תקבל מידע שיאפשר להעריך האם האשראי ללווים הגדולים ניתן על פי שיקולים מקצועיים או שיקולים זרים. לדוגמה, אחוז האשראי שניתן ללווה מסויים מכלל האשראי של המוסד הפיננסי, האם ללווה יש קשרי גומלין עם המוסד הפיננסי המלווה, האם להערכת הרגולטור מתקיימים בתנאי ההלוואה אי סבירות קיצונית, לדוגמה ההלוואה שנתן בנק הפועלים לרכישת מפעלים פטרוכימיים, שכבר בזמן אמת היה ברור כי אין ביכולת הלווה להחזיר אותה.

דוגמה למקרה שניתן יהיה לאתר באמצעות המידע	סוג המידע שיימסר לוועדה
האשראי שניתן לפישמן	כשלים שעולים בדוחות ביקורת
מינוי ציון קינן למנכ"ל הפועלים, מינוי משה וידמן ליו"ר מזרחי טפחות, שלמה אליהו בעל השליטה במגדל	מינויים חריגים של נושאי משרה או בעלי שליטה שקיימים לגביהם דוחות ביקורת, שהיו מעורבים בהונאות מס בארץ ובח"ל, או שהיו מעורבים בפלילים
אשראי שנתן בנק הפועלים לרכישת מפעלים פטרוכימיים	אשראי שניתן ללווים גדולים תוך ספק אם ביכולתם להחזירו

הבעיה - הפיקוח על הבנקים הוא רגולטור שבוי. הפתרון - הוספת סמכויות לפיקוח ויצירת חובת דיווח לגורמים חיצוניים

כפי שנחשף בוועדה, הפיקוח על הבנקים סובל מכשל כפול: הוא גם לא אפקטיבי, וגם לא מעוניין להיות אפקטיבי. לכן נראה שהפיקוח הינו רגולטור שבוי, דבר המצריך צעדים חריגים. הפיקוח על הבנקים אינו אפקטיבי משום שאינו עושה שימוש בכלי פיקוח שהקנה לו המחוקק. הפיקוח לא מבצע חקירות של כשלי משטר תאגידי בבנקים, לא מטיל קנסות אישיים על מנהלים, מטיל קנסות בסכומים מזעריים על התאגידים ומאפשר לנושאי משרה שנקטלו בדו"חות ביקורת של הפיקוח לעמוד בראש בנק (כדוגמת ציון קינן). תחת כל אלו מעדיף הפיקוח על הבנקים לקיים "דיאלוג" עם המפוקחים, כשווה אל שווים, בו המפוקחים סוחרים עם הפיקוח ומתמקחים על הסנקציות שיוטלו עליהם, גם במקרים חמורים של עיסוק בפלילים.

הפיקוח דבק בגישתו ואינו מעוניין בכלי פיקוח נוספים, כפי שהצהירה המפקחת על הבנקים. אלמלא הפיקוח על הבנקים היה מעוניין בשימור המצב הקיים, הפתרון המתבקש היה רק חיזוק גוף האכיפה בפיקוח על הבנקים כך שיבצע את אותם דברים שאינם מתבצעים כיום. אולם לצערנו הרב, הפיקוח על הבנקים דבק בגישתו הפסיבית, ולכן לעת הזאת נדרש פתרון, שכולל לא רק הוספת סמכויות אלא גם תהליך ביקורת חיצוני, שיוודא שגישת הפיקוח משתנה ושנעשה שימוש בסמכויות.

לפתרון זה שלושה נדבכים:

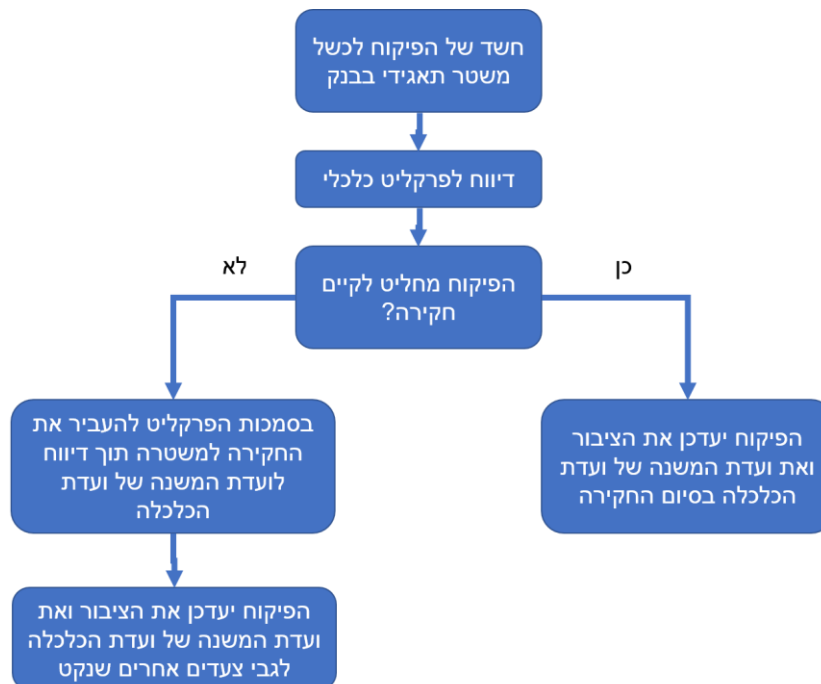
א. **השוואות סמכויות** של המפקח על הבנקים לסמכויות של הרגולטורים כמו רשות ניירות ערך והרשות להגבלים עסקיים. לרשות ניירות ערך יש סמכויות חקירה, מעצר ותפיסה של חומרים, כמו

גם הסמכות לדרוש הטלת סנקציות מנהליות לוועדת אכיפה מנהלית שיושבת ברשות ובראשה בד"כ שופט בדימוס. לרשות ההגבלים העסקיים יש בנוסף לסמכויות רשות ניירות ערך גם סמכות העמדה לדין והגשת כתבי אישום כך שהיא אינה תלויה במשטרת ישראל לחקירותיה או להגשת כתבי אישום. חיוני להקנות למפקח על הבנקים סמכויות רחבות כדי שיוכל למלא תפקידו בזמן אמת.

ב. בכל מקרה בו הפיקוח על הבנקים חושד שקיים כשל בגוף מפוקח, עליו לדווח לפרקליט כלכלי **חיצוני** לפיקוח על הבנקים. לדוגמה, אם הפיקוח נתקל בפרוטוקול של דירקטוריון או ועדת אשראי ממנו עולים חשדות לגבי נקיין תהליך העמדת האשראי, עליו לדווח לפרקליט. פרקליט כזה יכול להיות לדוגמה ביחידת להב 433 המשטרתית. תפקידו של הפרקליט יהיה לוודא שהפיקוח על הבנקים אכן משתמש בסמכויותיו במידת הצורך לקיום חקירות אפקטיביות. במידה ולדעת הפרקליט הפיקוח אינו מבצע את תפקידו, ידווח לוועדת המשנה של ועדת הכלכלה ויהיה בסמכותו להעביר את החקירה לידי המשטרה.

ג. יתר המקרים (הפיקוח סיים חקירה, או הפיקוח לא חקר אך ביצע צעדי תיקון אחרים) ידווחו תקופתית לוועדת המשנה של ועדת הכלכלה.

באופן זה, כל ארוע של חשד לכשל משטר תאגידי לא יישאר ברשות הפיקוח על הבנקים בלבד, אלא ידווח ראשית לפרקליט הכלכלי החיצוני, שנית לוועדת המשנה של ועדת הכלכלה ושלישית לציבור. המידע שיגיע לציבור בסופו של דבר מותנה בחומרת המקרה לפי הסיווג שנסקר. לדוגמה, אם בוצעה חקירה שהעלתה כשלים פוליטיים - כל המידע ייחשף לציבור. לעומת זאת במקרים בהם על דעת כל הגורמים ניתן להסתפק בהוצאת נוהל חדש או צעדי תיקון אחרים, הציבור ייחשף למידע כללי יותר אודות מהות הבעיה וצעדי התיקון.

כל מקרה של חשד לכשל משטר תאגידי בבנק ידווח - כך או אחרת - לשלושה גורמים: הפרקליט הכלכלי, ועדת המשנה של ועדת הכלכלה, הציבור

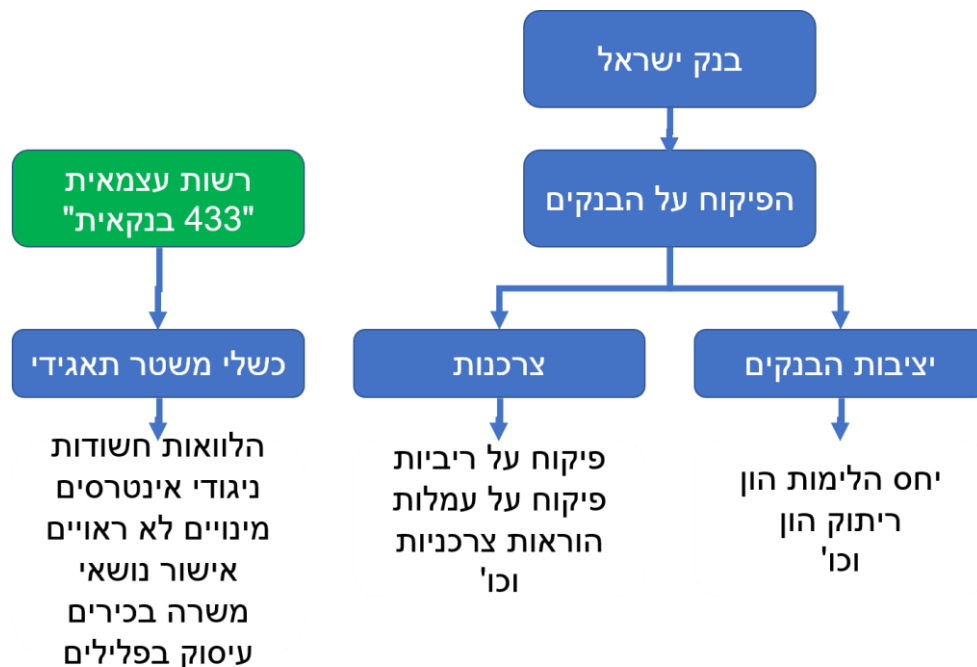

במידה ולא יהיה שינוי באפקטיביות הפיקוח - המלצה לגבי הוצאת סמכויות מהפיקוח על הבנקים

לאחר פרק זמן של כשנתיים, תבחן ועדת המשנה של ועדת הכלכלה את אפקטיביות השינויים תוך תשומת לב לשאלה האם הפיקוח על הבנקים אכן משתמש בכלים שהוענקו לו. הועדה תמליץ האם יש צורך בהוצאת סמכויות מהפיקוח על הבנקים והעברתן לגורם חיצוני, רשות חדשה שתוקם לצורך העניין- רשות ה- "433 בנקאית", נפרדת מהפיקוח על הבנקים.

הרשות תרכז את הטיפול בכל נושאי המשטר התאגידי, בעוד הפיקוח על הבנקים ימשיך לעסוק בנושאי יציבות הבנקים (יחסי הלימות הון, כריות בטחון וכו') ונושאי צרכנות (עמלות, ריביות וכו'). "רשות ה-433 בנקאית" תוסמך לחקור כל מינוי נושא משרה בכיר שיש בו חשד לניגוד עניינים, כל אשראי משמעותי שחשוד שניתן משיקולים שאינם עסקיים, וכל עיסוק של בנק או נושא משרה בבנק בנושאים שיש בהם חשד לפלילים.

לרשות יוקצו כלי חקירה השווים לכלי חקירה שבידי המשטרה, וכן סמכויות אכיפה שיכללו הטלת קנסות אישיים, הטלת קנסות על תאגידים, העברת נושאי משרה מתפקידם ופסילת מינויים. במקרים שחקירת הרשות תוביל לחשד לפלילים, הדברים יועברו לחקירת משטרה. עבודת הרשות תוביל להגברת האחריות האישית של נושאי משרה, וכתוצאה מכך הגברת האפקטיביות של המשטר התאגידי.

לאחר שנתיים תיבחן ועדת המשנה של ועדת הכלכלה אם יש צורך בנטילת סמכויות הפיקוח והעברתן לרשות חדשה

**4. הבעיה - הקריטריונים להשקעת כספי הפנסיות בידי המוסדיים הם "חור שחור".
הפתרון - חיזוק סמכויות רשות ההון והקמת אגף פיקוח השקעות מוסדיים, תחת המפקח על
ההון הפנסיה והביטוח**

בדיוני הוועדה נחשף, כי רשות שוק ההון לא מפקחת באופן יעיל על השקעת כ-1500 מיליארד שקל מחסכונות הציבור, הר כסף שצומח ב-100 מיליארד שקל מדי שנה. הרשות מקיימת בדיקות "מדגמיות" של הלוואות פרטיות מקרנות הפנסיה אל לווים גדולים, אולם אין בדיקות שיטתיות שמבררות האם כספי הפנסיה מושקעים תוך קריטריונים ראויים או ניתנים לחברים ולמקורבים.

הרשות טוענת כי בדקה את ההלוואות שניתנו ל-20 הלוויים הגדולים במשק, אולם אינה זוכרת את תוצאות הבדיקה. הרשות אינה מטילה קנסות על מתן הלוואות מושחתות, וגם במקרים אחרים בהם כן מוטלים קנסות- אין קנסות אישיים. למרות מקרי התספורות הרבים, הרשות לא מצאה אפילו מקרה אחד שבו עשו אנליזות שגויות או מקרה שיש מעליו נורה אדומה. בדומה להתנהלות המטרידה של הפיקוח על הבנקים, גם רשות ההון סירבה לענות על חלק משאלות ועדת החקירה בתואנה של "סודיות בנקאית".

בשורה התחתונה, רשות ההון אינה אפקטיבית בשמירה על כספי הפנסיות והביטוח של אזרחי המדינה. עם זאת, לרשות ההון מספר נסיבות מקילות:

- א. רשות צעירה יחסית, צפוי שבראשית הדרך יש מקום רב לשיפור
- ב. המיקוד של רשות ההון בשנים האחרונות היה צרכני, ובו נעשו דברים חיוביים רבים
- ג. רשות ההון לא הביעה שביעות רצון מתפקודה, בניגוד לפיקוח על הבנקים

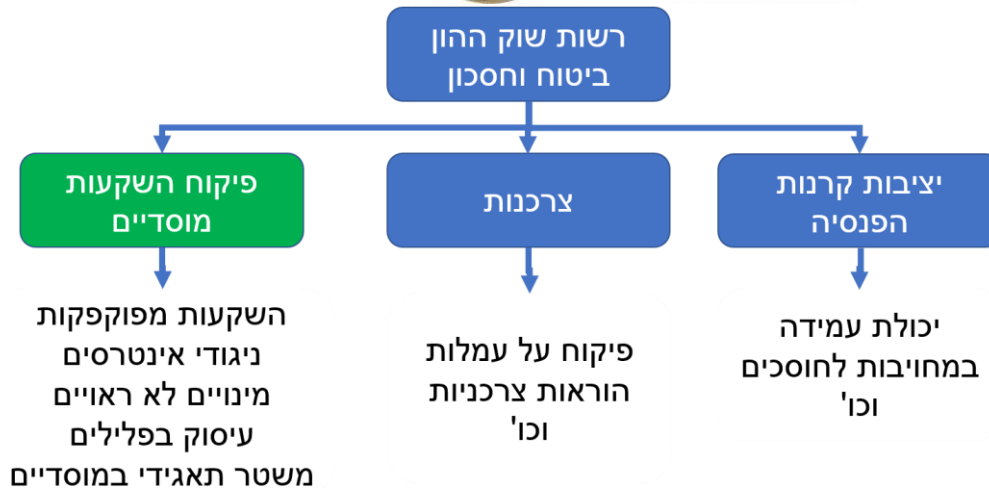
על כן יש הגיון לחזק את רשות ההון במשאבים ובכלי חקירה שיאפשרו לה לבצע את הפיקוח באופן יעיל. יוקם אגף שתפקידו לפקח על ההשקעות של המוסדיים.

סמכויות האגף:

סמכויותיו יושוו לסמכויות של רשות ניירות ערך והרשות להגבלים עסקיים, כמו לסמכויות החדשות שיוענקו לפיקוח על הבנקים. סמכויות חקירה, מעצר ותפיסה של חומרים, סמכות לדרוש הטלת סנקציות מנהליות לועדת אכיפה מנהלית שיושבת ברשות, סמכות העמדה לדין והגשת כתבי אישום.

תבחינים לבחינת "נקיון" של הלוואות והשקעות:

האגף יבדוק אם ועדות ההשקעה של המוסדיים הם מקצועיות ובלתי תלויות, או שהן משמשות כחותמת גומי של בעלי השליטה. לצורך כך, האגף יגבש תבחינים לבחינת "נקיון" של הלוואות והשקעות. לדוגמה ייגוד אינטרסים, השפעת לווה על ועדת ההשקעות או הדירקטוריון של המוסדיים, שוחד בתמורה עתידית, תנאי הלוואה לא סבירים באופן קיצוני, עסקאות בעלי עניין, פגיעה בתחרות וכו'. דו"חות והמלצות האגף יהיו שקופות לציבור.

מיקום אגף פיקוח השקעות מוסדיים וסמכויותיו

**5. הבעיה - רשות ההגבלים אינה מטפלת בריכוזיות הבנקים.
הפתרון - הכרזה על הבנקים כקבוצת ריכוז, ביצוע מחקר והגשת מסקנות לכנסת**

כפי שהתברר, למרות שברור לרשות ההגבלים כי שוק הבנקאות הינו ריכוזי ולא תחרותי, הרשות לא הכריזה על פועלים ולאומי כקבוצת ריכוז. הרשות אף לא חקרה האם לפועלים או לאומי יש כח שוק עודף. כתוצאה מכך התנהלות הבנקים הינה טורפנית, תוך ניצול לרעה של כוחם על מנת למנוע כניסת מתחרים חדשים. על רשות ההגבלים:

- א. להכריז מיידיית על הבנקים הגדולים כקבוצת ריכוז, לבדוק את נושא הבנקים כקבוצת ריכוז בשווקים המרכזיים: שירותי עו"ש, שירותי תשלום, אשראי למשקי בית, אשראי לעסקים קטנים, מט"ח, ברוקראז', ולהגיש לכנסת מסקנות מנומקות ותוכנית פעולה להגברת התחרות במערכת הבנקאית תוך 3 חודשים
- ב. בדיקה מעמיקה שבנק פפר של לאומי הוא PNL עצמאי - כלומר, שלקוחות סניפי הבנקים של לאומי לא מסבסדים את פעילות פפר, והמלצה על צעדים מתאימים (כגון הפרדה של פפר מלאומי)
- ג. בדיקה שלא נוצרת ריכוזיות בשוק אפליקציות התשלום, תוך מניעת מתחרים מלהכנס, תוך המלצה על צעדים מתאימים (כגון הפרדה של פפר פיי מבנק לאומי, הפרדת אפליקציית ביט מבנק הפועלים, איסור על בלעדיות פייבוקס עם בנק דיסקונט).

רשות ההגבלים תגיש את סיכום הבדיקות וההמלצות בתוך כ-3 חודשים.

**6. הבעיה - פוטנציאל לניגוד עניינים בתמורה עתידית.
הפתרון - תקופת צינון ובדיקת החלטות בדיעבד**

בדיוני הוועדה נחשפו קשרים בין נותני האשראי בגופים הפיננסיים לבין הלווים הגדולים וכן בינם לבין גופי הפיקוח. קיימים שני חששות:

1. ניתן גמול אישי למנהלים בגוף המלווה עבור החלטה מיטיבה עם הלווה. לדוגמה, מנהל בוועדת השקעות של מוסדי או בוועדת אשראי של בנק עובד לעבוד אצל לווה.
2. ניתן גמול אישי לרגולטור עבור אכיפה מקלה, גמול זה מתבטא בהעסקה עתידית של שומר הסף.

לגבי החשש הראשון, על הרגולטורים לבדוק בדיעבד חשד להטיות עסקיות או רגולטוריות. כלומר, לאחר שנתברר שנותן אשראי עבר לעבוד אצל מקבל אשראי, ייבדקו ההחלטות שהיה מעורב בהן נותן האשראי וייבדק האם היתה הטיה. עצם הידיעה שהחלטות ייבדקו בעתיד, עשויה למנוע ניגודי עניינים.

לגבי החשש השני, יש לקבוע בחוק תקופות צינון ארוכות של לפחות 3 שנים בין כהונה כרגולטור, לבין התקשרות עסקית כלשהי עם גוף מפקח.

אנו מאמינים שצעדים אלו יאפשרו למנוע את כשלי המשטר התאגידי הבאים וקוראים לכם לפעול ליישומם.

נבקש מהוועדה להופיע לשימוע ולהציג את המלצותינו.

בברכה,

גיא גלוברמן
ספיר בלוזר
עילם לשם

עו"ד לינור דויטש

ברק גונן
ד"ר הראל פרימק

מייסדי ומנהלי ישראל 2050

סמנכ"לית לובי 99

יושבי ראש צדק פיננסי